

Vuohkallion luontoselvitys 2010

Kuva 16. Kukkiva lehtonäsiä Vuohkallion tutkimusalueella 28.4.2010 © Petri Parkko

1. Selvityksen taustoja

Heinolan kaupungin teknisen toimen maankäyttöosasto tarvitsi asemakaavasuunnittelua varten tietoja seitsemän kohteen luontoarvoista. Kohteet olivat kiireellisyysjärjestyksessä seuraavat: A1 Opinkangas, A2 Vuolenkoskentie, A3 Honkapää, A4 Tähtihovin ympäristö, B1 Laajalahti, B2 Vuohkallio ja C1 Heikkimäki. Heinolan kaupunki tilasi tämän luontoselvityksen 19.5.2010.

2. Tutkimusmenetelmät ja aineisto

Tämän luontoselvityksen maastotyöt tehtiin 28.4., 10.6., 23.6., 27.6. ja 23.7.2010.

Maastotöihin käytettiin yhteensä 38 tuntia. Ensimmäisellä maastokäynnillä 28.4. EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) nisäkäslajin liito-oravan *Pteromys volans* ulostepapanat ja uhanalaisen (VU) kangasvuokon *Anemone vernalis* kasvupaikat olivat hyvin löydettävissä. Liito-oravaselvitys tehtiin Vuohkallion ja Tähtihovin tutkimusalueilla tutkimalla haapojen ja suurempien kuusten tyvet ulostepapanoiden löytämiseksi. Haavoista etsittiin kiikaroimalla liito-oravan pesintään sopivia tikankoloja ja kuusista vanhoja oravan risupesiiä.

Kangasvuokon kasvupaikkoja etsittiin Vuolenkoskentien ja Opinkangas III:n tutkimusalueilta, joissa on lajille sopivaa kuivaa kangasta. Kangasvuokkojen kasvupaikkojen sekä liito-oravan pesintään sopivien kolopuiden ja risupesien sekä muiden papanapaikkojen yhtenäiskoordinaatit tallennettiin GPS-laitteeseen ja toimitettiin Heinolan kaupungille Excel- taulukkona heti maastotöiden jälkeen. Liito-oravaan ja kangasvuokkoon liittyvien maastotöiden yhteydessä arvioitiin kesän tarkempien tutkimusten kohdentamista kasvillisuudeltaan ja linnustoltaan mielenkiintoisille alueille.

Honkapään puronvarsilehdon linnustoa havainnoitiin 10.6. klo 4.15–5.15. Myös Heikkimäen maastotyöt ajoitettiin lintujen lauluaktiivisuuden kannalta aikaiseen aamuun: 10.6. klo 5.45–8.00. Muuten tutkimusalueiden linnustoa havainnoitiin muiden maastotöiden yhteydessä.

Sukuranlahden pohjukka vaikutti mahdolliselta EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) sudenkorentolajien lummelampikorenon *Leucorrhinia caudalis* ja sirolampikorenon *L. albifrons* lisääntymispaikalta. Kohteen sudenkorentolajistoa tutkittiin 23.6. aikuishavainnointina, jossa aikuisia sudenkorentoja kiikaroitiin rannoilta. Sää oli tutkimuspäivänä sudenkorentojen lentoaktiivisuuden kannalta hyvä: +20 °C, heikkoa tuulta ja aurinkoista. Maastotyöt ja raportoinnin teki luontokartoittaja (eat) Petri Parkko. Maastotöissä 28.4. ja 23.6. avusti metsätalousinsinööri Niina Rinne.

Raportissa käytetty putkilokasvien nimistö perustuu Suureen Pohjolan Kasvioon ((Mossberg & Stenberg 2005). Lajien uhanalaisuus on uusimman uhanalaisuusarvioinnin (Rassi ym. 2001) mukainen. Sudenkorentojen nimistö ja yleisyys on Karjalaisen (2010) mukaan. Arvokkaita elinympäristöjä arvioitiin Meriluodon & Soinisen (1998) mukaan. Heinolan kaupungin suunnitteluavustaja Sirpa Alaputto toimitti raporttia varten ympäristöhallinnon Heinolan kaupunkia koskevat uhanalaistiedot (UHEX).

Raportissa jokainen tutkimusalue on käsitelty omana kokonaisuutenaan, josta löytyvät alueiden yleiskuvaukset, tärkeimmät luontoarvot ja suositukset luontoarvojen merkityksestä maankäyttöön. Raportissa käytettyjä lyhenteitä: CR = Äärimmäisen uhanalainen laji, VU = Uhanalaisuudeltaan vaarantuneeksi luokiteltu laji, Dir IV = EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölaji, L-Dir = EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji. ML = Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö.

8. B2 Vuohkallio (kartta 6)

8.1. Tutkimusalueen yleiskuvaus

Alueen keskiosassa kasvaa runsaasti lehtipuuta: koivua, haapaa ja harmaaleppää. Yksittäisiä kuusia ja pieniä kuusiryhmiä kasvaa harvakseltaan. Osa kuusista on huomattavan suuria. Alueen läntisimmässä kulmassa kasvaa nuorta koivua ja länsireunan mäellä nuorta kuusta eteläosassa ja mäntyä pohjoisosassa.

Kuva 15. Vuohkallion tutkimusalueen metsää keväällä 2010 © Petri Parkko

Alueen itäreunassa on peltoa. Tutkimusalue rajoittuu itäreunastaan Vuohkallion ja Veljeskylän asuinalueisiin, lounaispuolella on pieni vesistö, Kaakonlampi, ja luoteisreunan rajana on moottoritie. Lehtomaisessa pensaskerroksessa kasvaa mm. lehtonäsiää *Daphne mezereum* (kuva 16).

Kuva 16. Kukkiva lehtonäsiä Vuohkallion tutkimusalueella 28.4.2010 © Petri Parkko

8.2. Liito-oravan *Pteromys volans* (Dir IV, VU) elinalue

Vuohkallion liito-oravan (Dir IV, VU) elinalue (kartta 6)

Tutkimusalueesta suurin osa on liito-oravan elinaluetta, jolta löytyi useita lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tulkittavia kolohaapoja ja oravan risupesä. Liito-oravalle sopiva metsä jatkuu tutkimusalueen eteläpuolella, josta löytyi myös lajin ulostepapanoita.

Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen 2010 yhtenäiskoordinaatteja (KKJ):

6791441:3448585 risupesä kuusessa

6791419:3448533 todennäköinen risupesä kuusessa

6791387:3448541 risupesä kuusessa

6791381:3448564 risupesä kuusessa

6791335:3448540 risupesä kuusessa, vieressä haapa

6791250:3448536 kolohaapa, jonka alla satoja papanoita

6791208:3448524 papanoita suuren kolohaavan alla

Kuva 17. Liito-oravan lisääntymispaikka Heinolan Vuohkallion tutkimusalueella 28.4.2010
© Petri Parkko

6791244:3448502 kolohaapa

6791310:3448476 risupesä kuusessa, runsaasti papanoita

6791495:3448582 kymmeniä papanoita kolohaavan alla

6791491:3448573 hyvin runsaasti papanoita suuren kuusen alla, todennäköinen risupesä

6791220:3448637 palokärjen kolo suuressa koivussa, alla papanoita

6791178:3448834 kolohaavan alla muutamia papanoita

Kuva 18. Liito-oravan ulostepapanoita kuusen neulaskarikkeella Heinolan Vuohkallion tutkimusalueella 28.4.2010 © Petri Parkko

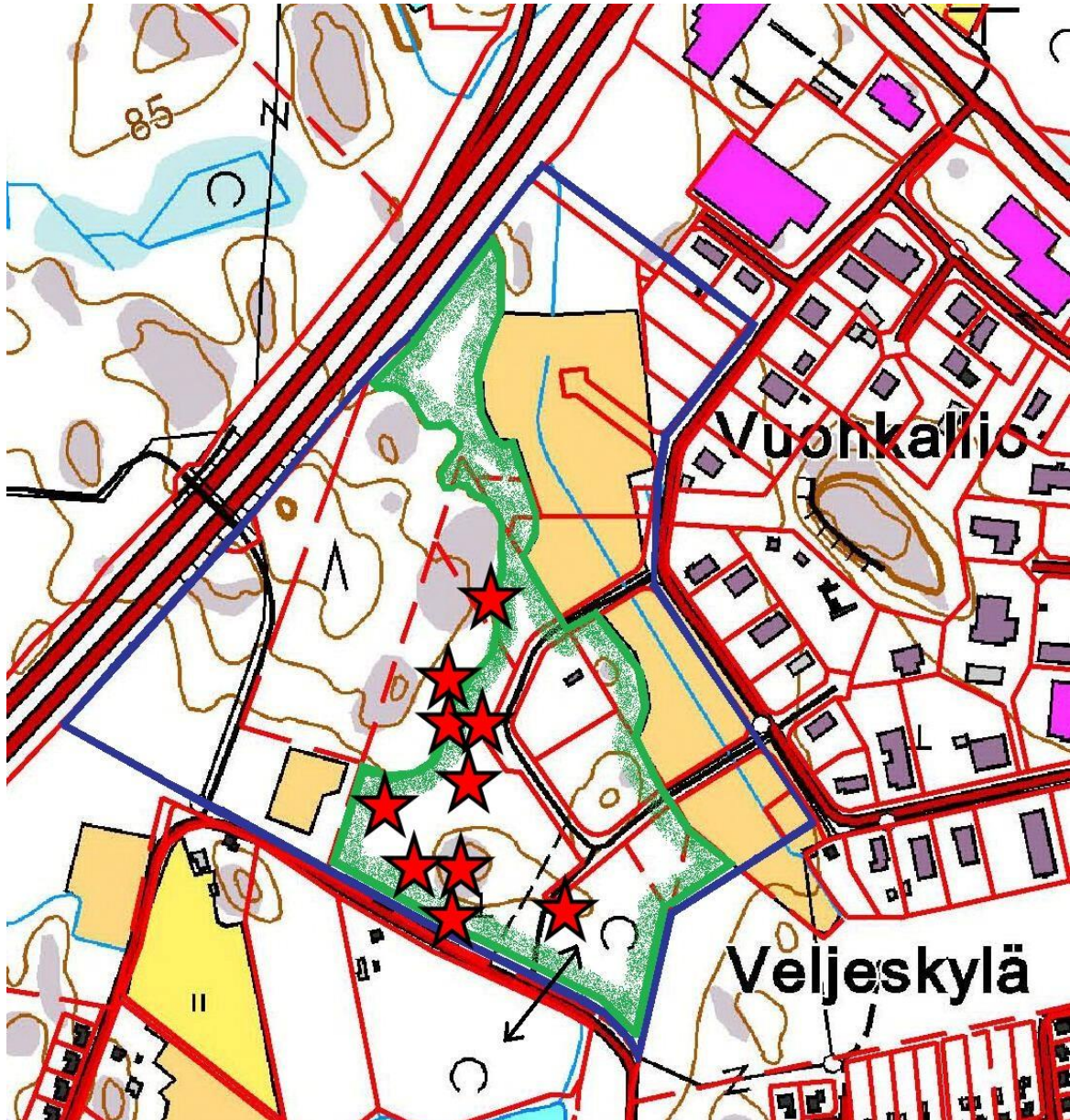
8.3. Tutkimusalueen linnustosta

Alueella elää pyy (L-Dir), jonka ulosteita näkyi monen kuusen alla. Muita alueella pesiviä lintulajeja ovat käpytikka, punarinta, mustarastas, tali- ja sinitäinen, rautiainen ja vihervarpunen. Muutamissa kuolleissa puissa näkyi tikkojen ruokailusuppiloita.

8.4. Päätelmät ja suositukset

Alue sopii länsireunaa lukuun ottamatta huonosti rakentamiseen, sillä huomattava osa siitä on liito-oravan (Dir IV, VU) elinaluetta. Alueella on paljon luonnonsuojelulla suojeltuja lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tulkittavia koloja ja risupesä. Koska alueelle tulee jättää myös metsäiset kulkuyhteydet muihin liito-oravalle sopiviin metsiin, on rakentamisen suunnittelu erittäin haasteellista. Alue tulisi jättää myös hakkuiden ulkopuolelle. Etenkin

haapojen ja niiden tuntumassa olevien kuusten kaatamista tulee välttää. Tässä raportissa lisääntymis- ja levähdyspaikkoina esiteltyt puut lähipuineen tulee ehdottomasti säästää.

Kartta 6. Vuohkallion tutkimusalue on rajattu karttaan sinisellä ja liito-oravalle sopiva elinympäristö vihreällä. Lisääntymis- ja levähdyspaikat on merkitty punaisilla tähdillä. Tarvittava metsäinen kulkuyhteys on merkitty nuolella.

10. Lähteet

Karjalainen, S. 2010: Suomen sudenkorennot (uudistettu laitos). Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki. 239 s.

Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. 192 s. Metsälehti Kustannus Tapio. Helsinki.

Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan kasvio. Suomenkielinen laitos: Vuokko, S. & Väre, H. Kustannus Oy Tammi. 928 s.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Liito-oravapisteet Heinola 2010

Vuohkallio

6791457	3448594	papanapaikka	
6791441	3448585	lisäntymispaikka	risupesä kuusessa
6791441	3448555	papanapaikka	
6791419	3448533	lisäntymispaikka	tod.näk. Risupesä
6791387	3448541	lisäntymispaikka	risupesä kuusessa
6791381	3448553	papanapaikka	
6791381	3448564	lisäntymispaikka	risupesä kuusessa
6791335	3448540	lisäntymispaikka	risupesä kuusessa, vieressä haapa
6791293	3448539	papanapaikka	
6791250	3448536	lisäntymispaikka	kolohaavan alla satoja papanoita
6791210	3448529	papanapaikka	
6791208	3448524	lisäntymispaikka	papanoita suuren kolohaavan alla
6791244	3448502	lisäntymispaikka	kolohaapa
6791310	3448476	lisäntymispaikka	risupesä kuusessa, runsaasti papanoita
6791536	3448582	papanapaikka	
6791495	3448582	lisäntymispaikka	kymmeniä papanoita kolohaavan alla
6791309	3448496	papanapaikka	
6791330	3448489	papanapaikka	
6791572	3448524	papanapaikka	
6791623	3448550	papanapaikka	
6791576	3448559	papanapaikka	
6791574	3448596	papanapaikka	
6791530	3448593	papanapaikka	
6791491	3448573	lisäntymispaikka	hyvin runs. papanoita suuren kuusen alla, risupesä?
6791164	3448885	papanapaikka	
6791101	3448732	papanapaikka, satoja papanoita	nuoren kuusen alla
6791220	3448637	lisäntymispaikka	suuri koivu, jossa palokärjen kolo, papanoita
6791239	3448754	papanapaikka	
6791178	3448834	lisäntymispaikka	muutama papana kolohaavan alla

Kangasvuokon (vaarantunut, VU) kasvupaikat

Vuolenkoskentie

6777815 3444221 kangasvuokko, 4 kukkaa

Opinkangas III

6779132 3444946 kangasvuokko, steriili, 2 lehtiruusuketta